

Tobias Hübinette om rasismen mot asiater: Nya tv-serien är rasistisk

(ur *Expressen* Sidan 4 030827)

o I Kanal 5:s nya humorserie "Oumi" bygger skratten på att en svensk skådespelerska har "klätt ut sig" till japanska, med stora tänder och sneda ögon. Är det så kul?

o Nej, och det skulle inte accepteras om skämten gällde svarta, skriver Tobias Hübinette, som undrar varför rasism mot asiater fortfarande inte ses som ett problem.

Det är med sorg i hjärtat som jag tvingas konstatera att svensk populärkultur oförtrutet fortsätter att trakassera och förnedra "gula" östasiater som om ingenting har hänt sedan avkolonialiseringen och de postkoloniala migrationerna.

Det senaste är Kanal 5:s program "Oumi" där den svenska skådespelerskan Mi Ridell med sedvanliga utstående tänder och överdrivet markerade sneda ögon samt de obligatoriska fyrkantiga bakelitglasögonen spelar nördig japansk journalist som ett typexempel på en av de två nidbilder som finns av östasiater. Den andra bilden är förstasidan den underdåniga, hypersexualiserade och många gånger pornografiska och pedofila framställningen av företrädesvis östasiatiska kvinnor men ibland också män.

Rasism mot östasiater tar sig uttryck i förlöjligande, marginalisering och kollektivering. Östasiater är fula, fjantiga och något att skratta åt, outsiders och marsmänniskor, alltför många och jobbiga, och framför allt omöjliga att skilja ifrån varandra.

Detta sätt att skildra och porträttera östasiater går tillbaka till imperialismens glansdagar på 1800-talet och har sina kanoniska förebilder i romanerna om Fu Manchu och ett oräkneligt antal Hollywood-filmer. Dessa ofta brittiska, amerikanska och även franska produktioner hör dock i dag till övervägande delen till historien då etniska östasiater i dessa länder i dag är alltför högljudda och etablerade för att sådana stereotyper ska kunna passera obemärkt. I USA finns till och med organiserade så kallade Media Watch-grupper som reagerar blixtnabbt med debattartiklar, boj-

kottkampanjer eller till och med juridiska stämningar när rasistiska framställningar av östasiater dyker upp inom amerikansk reklam, film, litteratur eller musik.

I Sverige illustreras dock fortfarande Fazers Kinapuffar med en knallgul, streckögd och löjligt leende "kines" i kulihatt, medan Stockholms universitet än i dag kallar sin Asieninstitution för "Institutionen för orientaliska språk" trots att ord som "Orienten" och "oriental" sedan länge betraktas som koloniala och nedvärderande i USA.

Här i Sverige är det dock uppenbarligen fortfarande tillåtet att driva med östasiater att döma av alla de svenska spelfilmer där någon töntig turist från Japan dyker upp i en biroll, den ofta teknik- eller IT-relaterade tv- eller bioreklam som nästan regelmässigt har infantiliserade östasiatiska män med, vilka får tittarna att vika sig av skratt för att inte nämna de "roliga" bilder på östasiater som närmast utan undantag medföljer svenska korsord.

Tyvärr har den rent fysiska stereotypiseringen som "Oumi" representerar en lång tradition inom svensk populärkultur. Ingen kan väl undgå att notera Mi Ridells direkta referenser till Povel Ramels sockerbitständer och upptejpade ögon när han med grov östasiatisk brytning framför sin "Waitel! I'd like a sukiyaki!", och vem minns inte Örebrorevyn "Hjalmar på nätet" som under två somrar på raken till både live- och tv-publikens förtjusning på en timme lyckades riva av hela repertoaren av rasistiska skämt om östasiater.

Att uppenbar rasism mot östasiater fortfarande är gångbar och socialt accepterad i Sverige gör att den därför inte ens räknas som rasism. Ingen skulle i dag våga producera reklam med judar med stora näsor som står och räknar pengar, eller afrikaner som dansar nakna och spelar trumma utan att riskera en proteststorm och självklart åtal för hets mot folkgrupp. Jag tror att förklaringen till detta fenomen, och att ingen protesterar, står att hitta i den rent demografiska sammansättningen av östasiater i Sverige. År 2001 fanns enligt SCB knappt 50 000 personer i landet födda i Östasien med länder som Vietnam, Sydkorea, Thailand, Indonesien och Kina i toppen, och av dessa var 15 000, eller en tredjedel, adopterade och lika många gifta med

svenska män. Detta faktum att den övervägande majoriteten kommit hit genom adoption eller trafficking, och att den resterande delen harvar på i det extremt segregerade och etnifierade restaurangträsket gör helt enkelt svenska östasiater till ett tacksamt och försvarslöst offer som man ostraffat kan skämta om och skildra rasistiskt.

Tobias Hübinette

Tobias Hübinette är doktorand i koreanska vid Stockholms universitet. Han föredrar sin östgötska hembygds Cloetta kexchoklad framför Fazers Kinapuffar.

* * * * *

Bildtext:

GLADRASISM. Mi Ridell som "japanska" journalisten Oumi från tv-serien med samma namn. Östasiater är fula, fjantiga och något att skratta åt i populärkulturen, skriver Tobias Hübinette.

Foto: Magnus Selander